

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ
КАФЕДРА ТЕХНОЛОГІЧНОЇ І ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ТА
ЗАГАЛЬНОТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

ПРОГРАМА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Навчальна практика (педагогічна)

(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 014 Середня освіта
(код і назва спеціальності)

предметна спеціальність 014.15 Природничі науки
(код і назва спеціальності)

освітня програма Середня освіта: природничі науки

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

О.В. Федорова
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою технологічної і професійної
освіти та загальнотехнічних дисциплін
протокол № 1 від 01.09.2021

Завідувач кафедри
О.В. Федорова
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова ради з якості вищої освіти факультету
управління, адміністрування та інформаційної
діяльності

Драгієва Л.В.
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми:

к.ф.-м.н., доц., Федорова О.В.,

к.п.н., доц. Яренчук Л.Г.

Рецензенти програми:

Ткаченко І.П., д.п.н., професор
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини, професор
кафедри фізики та інтегративних технологій
навчання природничих наук;

Гудь Е.Д., директор Матроського закладу
загальної середньої освіти Саф'янівської
сільської ради Ізмаїльського району одеської
області.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою практики є:

- ознайомлення та формування у студентів достатнього уявлення про обрану спеціальність, значення та перспективи їх майбутньої діяльності;
- поглиблення та закріплення теоретичних знань;
- сприяння формуванню у студента-практиканта критичної самооцінки психолого-педагогічної діяльності, творчого аналізу психолого-педагогічних ситуацій та прагнення до постійного самовдосконалення;
- набуття первинних навичок професійної діяльності.

Завданнями практики є:

- ознайомлення зі структурою закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО);
- ознайомлення з сучасним станом навчально-виховного процесу в ЗЗСО, з особливостями роботи вчителя природничих наук (біологія, хімія, фізика), класного керівника, адміністрації;
- вивчення методики й техніки проведення уроків фізики, біології та хімії, інших форм організації навчання з природничих наук (інтегрованих курсів, факультативних занять, навчальних екскурсій);
- розвиток умінь педагогічної діяльності вчителя шляхом залучення здобувачів вищої освіти до виконання різних форм освітньої роботи у ЗЗСО;
- формування готовності здобувачів вищої освіти до здійснення соціально-виховної роботи з учнями;
- формування потреби в педагогічній самоосвіті;
- виховання професійно значущих якостей особистості педагога.

2. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Інформація про компетентності та програмні результати навчання

Шифр	Назва
Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК 1	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенство права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК 2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК 3	Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.
ЗК 4	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенство права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК 6	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 7	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
ЗК 8	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
ЗК 9	Здатність працювати в команді.
ЗК 10	Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.
ЗК 11	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 12	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК)	
ФК 5.	Володіти основами цілепокладання, планування та проектування процесу навчання фізики, біології та хімії у загальноосвітніх навчальних закладах, враховуючи інтереси дітей з особливими потребами.
ФК 6.	Здатність дотримуватись принципу науковості при трансляції наукових біологічних, фізичних та хімічних знань у площину шкільних навчальних предметів з біології, фізики та хімії, здійснення структурування навчального матеріалу.
ФК 7.	Здатність застосовувати загальну модель процесу навчання біології, фізики та хімії, для планування та організації навчально – виховного процесу при вивченні біології, фізики та хімії, враховуючи інтереси дітей з особливими потребами.
ФК 8.	Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень з біології, фізики та хімії.
ФК 9.	Здатність чітко і логічно відтворювати основні теорії і закони хімії, оцінювати нові відомості та інтерпретації в контексті формування в учнів цілісної природничо – наукової картини світу відповідно до вимог державного стандарту освітньої галузі «Природознавство» в основній (базовій) середній школі.
ФК 10.	Здатність до проектування власної діяльності при навчанні біології, фізики та хімії у загальноосвітніх навчальних закладах, враховуючи інтереси дітей з особливими потребами.
ФК 11.	Здатність до організації і проведення позакласної роботи з біології, фізики та хімії у загальноосвітніх навчальних закладах.
ФК 12.	Здатність здійснювати добір методів і засобів навчання біології, фізики та хімії, спрямованих на розвиток здібностей учнів, на основі психолого – педагогічної характеристики класу, зокрема дітей з особливими потребами.
ФК 13.	Здатність застосовувати набуті знання з предметної області, сучасних методик і освітніх технологій для формування в учнів загальних і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків з географією, алгеброю та геометрією, відповідно до вимог державного стандарту з освітньої галузі «Природознавство».
ФК 14.	Здатність до рефлексій та самоорганізації професійної діяльності.
ФК 15.	Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології, у тому числі й інформаційні, для забезпечення якості навчально – виховного процесу в загальноосвітніх закладах.
ФК 17.	Забезпечення охорони життя і здоров'я учнів у навчально – виховному процесі та позаурочній діяльності.
Програмні результати навчання (ПРН)	
ПРН 3	Знати загальні питання методики навчання біології, фізики та хімії, методики шкільного фізичного, хімічного та біологічного експерименту, методики вивчення окремих тем шкільних курсів біології, фізики, хімії.
ПРН 5	Знати основні психолого-педагогічні теорії навчання, інноваційні технології навчання біології, фізики та хімії, актуальні проблеми розвитку педагогіки та методик навчання біології, фізики, хімії.

ПРН 9	Знати основи безпеки життєдіяльності, безпечного використання обладнання кабінету фізики, лабораторій біології та хімії.
ПРН 10	Знати психолого-педагогічні аспекти навчання і виховання учнів середньої школи; теоретичні основи процесів навчання, виховання і розвитку особистості учнів середньої школи, зокрема дітей з особливими потребами.
ПРН 12	Уміти застосовувати знання сучасних теоретичних основ біології для пояснення будови і функціональних особливостей організмів на різних рівнях організації живого, їх взаємодію, взаємозв'язки, походження, класифікацію, значення, використання та поширення; бути здатним виконувати експериментальні польові та лабораторні дослідження.
ПРН 13	Розв'язувати задачі різних рівнів складності шкільного курсу біології, фізики, хімії; володіти різними методами розв'язування розрахункових та експериментальних задач з біології, фізики, хімії та методикою навчання їх школярів, зокрема дітей з особливими потребами.
ПРН 15	Проектувати різні типи уроків і конкретну технологію навчання біології, фізики, хімії та реалізувати їх на практиці із застосуванням сучасних інформаційних технологій, розробляти річний, тематичний, поурочний плани.
ПРН 16	Формувати в учнів основи цілісної природничо – наукової картини світу через між предметні зв'язки з географією, алгеброю та геометрією, відповідно до вимог освітньої галузі «Природознавство» в основній (базовій) середній школі.
ПРН 17	Уміти знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел, насамперед, за допомогою інформаційних технологій.
ПРН 18	Уміти застосовувати методи і сучасні технології навчання біології, фізики та хімії, доступно транслювати систему наукових біологічних, фізичних та хімічних знань у площину навчальних предметів біології, фізики та хімії з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів, зокрема дітей з особливими потребами.
ПРН 19	Володіти основами професійної культури, бути здатним до підготовки та редагування текстів професійного змісту державною мовою; володіти основами професійної мовленнєвої культури при навчанні біології, фізики та хімії в школі.
ПРН 20	Дотримуватись правових норм і законів, нормативно – правових актів України, усвідомлювати необхідність їх дотримання.
ПРН 22	Володіти інформаційно-комунікаційними технологіями навчання і застосовувати їх у навчальному процесі з біології, фізики та хімії; самостійно вивчати нові питання біології, фізики, хімії за різноманітними інформаційними джерелами.
ПРН 23	Бути здатним до організаційної роботи у позашкільних закладах учнівської молоді, літніх дитячих оздоровчих таборах; організовувати співпрацю учнів і вихованців та ефективно працювати в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях).
ПРН 24	Бути здатним вчитися упродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетентності; усвідомлювати соціальну значущість майбутньої професії, сформованість мотивації до здійснення професійної діяльності.
ПРН 25	Відповідально ставитись до забезпечення охорони життя і здоров'я учнів у навчально-виховному процесі та позаурочній діяльності.

Матриця відповідності компетентностей результатам навчання

Шифр компететності	Результати навчання			
	Знання	Уміння	Комунікація	Автономність та відповідальність
ЗК 1	ПРН 3 ПРН 5	ПРН19	ПРН 20	ПРН25
ЗК 2	ПРН 9 ПРН 10	ПРН 18.	ПРН 20	ПРН 24
ЗК 3	ПРН 3 ПРН 5	ПРН 17	ПРН 22	ПРН25
ЗК 4	ПРН 9 ПРН 10	ПРН19	ПРН 20	ПРН 24
ЗК 6	ПРН 3 ПРН 5	ПРН 13 ПРН 15	ПРН 22 ПРН 23	ПРН25
ЗК 7	ПРН 9 ПРН 10	ПРН 18	ПРН 20	ПРН 24
ЗК 8	ПРН 3 ПРН 5	ПРН 13	ПРН 22 ПРН 23	ПРН25
ЗК 9	ПРН 9 ПРН 10	ПРН 12.	ПРН 20	ПРН 24
ЗК 10	ПРН 3 ПРН 5	ПРН 14	ПРН 22 ПРН 23	ПРН25
ЗК 11	ПРН 9 ПРН 10	ПРН 13 ПРН 15	ПРН 20	ПРН 24
ЗК 12	ПРН 3 ПРН 5	ПРН 13 ПРН 15	ПРН 20	ПРН25
ФК 5	ПРН 9 ПРН 10	ПРН 18	ПРН 20	ПРН 24
ФК 6	ПРН 3 ПРН 5	ПРН 13	ПРН 22 ПРН 23	ПРН25
ФК 7	ПРН 9 ПРН 10	ПРН 12.	ПРН 20	ПРН 24
ФК 8	ПРН 3 ПРН 5	ПРН 13 ПРН 15	ПРН 20	ПРН25
ФК 9	ПРН 9 ПРН 10	ПРН 18	ПРН 22 ПРН 23	ПРН 24
ФК 10	ПРН 3 ПРН 5	ПРН 12	ПРН 20	ПРН25
ФК 11	ПРН 9 ПРН 10	ПРН 13 ПРН 15	ПРН 22 ПРН 23	ПРН 24
ФК 12	ПРН 3 ПРН 5	ПРН 18	ПРН 20	ПРН25
ФК 13	ПРН 9 ПРН 10	ПРН 13 ПРН 16	ПРН 20	ПРН 24
ФК 14	ПРН 3 ПРН 5	ПРН 12.	ПРН 22 ПРН 23	ПРН25
ФК 15	ПРН 9 ПРН 10	ПРН 13 ПРН 15	ПРН 20	ПРН 24
ФК 17	ПРН 3 ПРН 5	ПРН 18	ПРН 22 ПРН 23	ПРН25

3.ЗМІСТ ПРАКТИКИ

№ з/п	Назви видів діяльності	Кількість годин
<i>Загальна кількість кредитів ЄКТС – 6</i>		
1.	<p><i>Навчальна діяльність:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ознайомитись з роботою шкільних кабінетів з фахових дисциплін (біології, фізики, хімії); • вивчити зміст календарного та тематичного планів вчителя природничих наук (біології, фізики, хімії); • описати досвід роботи вчителя природничих наук, за якими закріплений студент; • ознайомитись з системою роботи закладу загальної середньої освіти та класу, за яким закріплений студент; • відвідувати уроки та заходи, які проводяться в ЗЗСО; • провести аналіз відвіданих уроків з природничих наук (біології, фізики, хімії); • проведення пробних фрагментів уроків з природничих наук (біології, фізики, хімії) (не менш 3 за період практики); • проведення психологічних спостережень (окремих учнів, класного колективу, навчально-виховного процесу): 	60

	<ul style="list-style-type: none"> • проведення психологічного дослідження на тему «Сучасний вчитель очима дітей» за індивідуальним завданням та його аналіз. 	
2.	<p><i>Методична діяльність:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ознайомитись з методичними рекомендаціями щодо викладання біології, хімії, фізики, а також інтегрованого курсу природничих наук (біологія, хімія, фізика) на 2020-2021 навчальний рік; • проведення методичного аналізу навчального матеріалу з метою прогнозування можливих труднощів його засвоєння учнями. • вивчити навчальний процес на основі відвідування уроків різних вчителів з метою усвідомлення вимог до уроків, різноманітних методів організації пізнавальної діяльності і виховання учнів на уроках; • виявлення міжпредметних зв'язків і можливостей їх використання на уроках з Інтегрованого курсу природничих наук (біології, фізики, хімії); • відвідувати всі уроки і позаурочні заходи з природничих наук (біології, фізики, хімії); • оформити звіт та необхідну документацію; • бути присутнім на підсумковій конференції, в ході якої студенти звітують групами про результати виконання завдань практики. 	60
3.	<p><i>Організаційно-виховна діяльність:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • вивчити зміст плану виховної роботи класного керівника, за яким закріплений студент-практикант; • описати досвід роботи класного керівника; • скласти психолого-педагогічну характеристику на академічну групу на основі використання психолого-педагогічних методик (соціометрія, визначення психологічного клімату групи). • скласти психолого-педагогічну характеристику на учня на основі використання психолого-педагогічних методик (соціометрія, визначення психологічного клімату групи). • участь у виховній роботі: розробити і провести один позакласний виховний захід; • участь у профорієнтаційній роботі: провести захід з профорієнтації щодо популяризації спеціальності «Природничі науки». 	60
<i>Разом</i>		180

4.ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

4.1. Термін проходження практики

Термін проходження практики для здобувачів II курсу ОС «бакалавр» денної та заочної форм навчання відповідно до освітніх програм та навчальних планів підготовки фахівців, програм практики та графіку її проведення наступний:

-денна форма навчання – 4 тижні відповідно до графіку навчального процесу, 4 семестр.

-заочна форма навчання – 4 тижні у будь-який навчальний час на базі закладів загальної середньої освіти.

4.2. Бази практики

Базами навчальної практики (педагогічної) є заклади загальної середньої освіти м. Ізмаїла та Ізмаїльського району. Студентам, які працюють за фахом, надається можливість зарахування практики під час основної роботи, але вони повинні надати витяг з трудової книжки та характеристику, підписану директором закладу загальної середньої освіти.

4.3. Обов'язки здобувача вищої освіти

1. До початку практики:

- з'явитися на настановчу конференцію та одержати консультацію щодо оформлення всіх необхідних документів і з'ясувати терміни їх здачі;
- пройти інструктаж з охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії.

2. Під час проходження практики:

- своєчасно приступити до проходження практики;
- скласти індивідуальний план роботи упродовж перших днів практики і затвердити у групового керівника;
- виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників, у повному обсязі;
- дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- розробити графік проведення пробних фрагментів уроків з природничих наук (біології, фізики, хімії) (не менш 3 за період практики) та довести його до відомо керівникам практики;
- відвідувати та робити аналіз заняття у своїх колег-практикантів;
- щоденно працювати за педагогічними напрямами, що визначені завданнями практики;
- нести відповідальність за виконану роботу.

3. По завершенню практики, упродовж чотирьох днів:

- здати звітну документацію методистам для перевірки;
- підготуватися до захисту звіту педпрактики;
- взяти участь в роботі підсумкової конференції та оприлюднити результати педагогічної практики.

4.4. Обов'язки керівника практики

- Керівник практики зобов'язаний:
- надати студенту-практиканту методичну допомогу в оформленні документації, в тому числі можливість користування літературою, іншою документацією, необхідною для виконання програми практики;
- провести консультації студентів щодо виконання графіка практики, індивідуальних завдань та оформлення звітної документації, що вимагається програмою виробничої підготовки спеціальності;

- направити студентів для проходження практики відповідно до договорів з організаціями, підприємствами, закладами освіти та закріпити керівників практики від кафедри;
- здійснювати контроль за виконанням студентами програми практичної підготовки та термінів її проведення;
- вчасно інформувати завідувача кафедри про стан проходження практики;
- забезпечити належне оформлення звітної документації з практики студентів факультету (*в триденний період після закінчення практики*);
- за результатами практики скласти звіт і подати в паперовому та електронному варіанті завідувачу навчальної та виробничої практики університету для розміщення на веб-сторінці сайту Практична підготовка та працевлаштування (*в тижневий термін після закінчення практики*).

4.5. *Обов'язки керівника бази практики*

Керівник бази практики зобов'язаний:

- узгоджувати розподіл здобувачів ОС «бакалавр» за класами, віковими групами разом із керівником базового загальноосвітнього навчального закладу;
- допомагати здобувачам ОС «бакалавр» скласти індивідуальний план на весь період практики, конкретизувати відповідно із програмою практики зміст урочних та позакласних занять, тему позакласного виховного заходу;
- забезпечувати проведення студентами-практикантами пробних фрагментів уроків з природничих наук (біології, фізики, хімії) та інтегрованого курсу природничих наук (біології, фізики та хімії) (не менш 3 за період практики), консультувати їх під час підготовки до занять, перевіряти і затверджувати їх плани-конспекти, відвідувати уроки, що проводять практиканти, аналізувати й оцінювати їх, контролювати виконання індивідуальних планів роботи студентів-практикантів;
- аналізувати документацію, подану здобувачами ОС «бакалавр», скласти звіт за результатами практики;
- брати участь у настановній і підсумковій конференціях із виробничої (педагогічної) практики з біології та хімії, а також нарадах і проміжних конференціях із педагогічної практики;
- брати участь у захисті здобувачами ОС «бакалавр» практики і вносити пропозиції щодо оцінки процесу та результатів практики.

5. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

1. Скласти план виховної роботи з класом за технологією колективної творчої справи.
2. Скласти плани-конспекти пробних фрагментів уроків з природничих наук (біології, фізики, хімії) та інтегрованого курсу природничих наук (біології, фізики та хімії) (не менш 3 за період практики)
3. Користуючись схемою аналізу, проаналізувати уроки з біології, фізики або хімії, інтегрованого курсу (біологія, фізика, хімія), проведені вчителями.

4. Описати досвід роботи класного керівника;
5. Скласти психолого-педагогічну характеристику на академічну групу на основі використання психолого-педагогічних методик (соціометрія, визначення психологічного клімату групи).
6. Скласти психолого-педагогічну характеристику на учня на основі використання психолого-педагогічних методик (соціометрія, визначення психологічного клімату групи).
7. Підготувати та провести позакласний виховний захід.
8. Взяти участь у проведенні батьківських зборів класу.
10. Підготувати та провести захід з профорієнтаційної роботи щодо популяризації спеціальності «Природничі науки». Надати відеозвіт.

6.ВИМОГИ ЩОДО НАПИСАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

По закінченню практики здобувач вищої освіти повинен надати наступні звітні матеріали:

1. Характеристика на студента-практиканта від бази практики.
  2. Щоденник студента-практиканта.
  3. Загальний звіт з навчальної практики (педагогічної), який містить:
    - 3.1. Аналіз бази практики.
    - 3.2. Календарно-тематичні плани з біології, хімії, фізики, та інтегрованого курсу природничих наук на семестр, під час якого проходила практика.
    - 3.3. Психолого-педагогічну характеристику на клас та на учня.
    - 3.4. Плани-конспекти пробних фрагментів уроків з природничих наук (біології, фізики, хімії) та інтегрованого курсу природничих наук (біології, фізики та хімії) (не менш 3 за період практики).
    - 3.5. Аналіз відвіданого уроку з інтегрованого курсу (біологія, фізика, хімія);
    - 3.6. Методичну розробку сценарію позакласного виховного заходу, затверджену методистом та вчителем.
    - 3.7. Розробку сценарію заходу з профорієнтаційної роботи затверджену методистом та вчителем.
    - 3.8. Звіт про виконання індивідуального завдання.
- Звітна документація подається методисту за два дні до завершення навчальної практики (педагогічної).

7.КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИЧНИХ УМІНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

7.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

№ п/п	Схема формування підсумкової оцінки	К-ть балів
1.	Планування індивідуальної роботи практиканта, ведення щоденника	1-5
2.	Вивчення нормативно-правових засад діяльності закладів загальної середньої освіти (з аналізом специфічних проблем життєдіяльності установи та шляхів їх вирішення).	1-5

3.	Вивчення нормативно-правової бази та документації професійної діяльності вчителя природничих наук в закладі проходження практики.	1-5
4.	Оволодіння прийомами та технологіями навчальної, методичної та організаційно-виховної діяльності фахівця з інтегрованого курсу природничих наук (біології, фізики, хімії)	1-30
5.	Здійснення підготовки навчально-дидактичних матеріалів до різних видів уроків	1-5
6.	Виховна діяльність, яку проводив студент-практикант під час практики; профорієнтаційна робота	1-10
7.	Якість оформлення звітної методичної папки	1-5
8.	Аналіз та самоаналіз професійної діяльності в межах практики	1-10
9.	Ступінь володіння професійно-значущими знаннями та вміннями, аргументація добору методів та технологій організації освітнього процесу з інтегрованого курсу природничих наук (біології, фізики, хімії), що були застосовані студентом у процесі практики (за результатами співбесіди).	1-10
10.	Сумлінність, старанність, відповідальність, ініціативність	1-5
11.	Заохочувальні бали за: отримання подяки від керівництва установ – баз практики, ініціацію і проведення навчально-виховних заходів інноваційного характеру; висвітлення роботи в межах практики у засобах масової інформації	1-5
12.	Штрафні бали за: несвоєчасне подання звітної документації, порушення трудової дисципліни, недотримання вимог професійної етики	1-5
	Разом	100

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	відмінно
70-89	добре
51-69	задовільно
26-50	не задовільно
1-25	

7.2. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Контроль та оцінка результатів практики здійснюється в двох аспектах:

1. Поточний контроль (результати щоденної діяльності практикантів);
2. Підсумкова атестація (результативність практики за підсумками досягнення поставлених цілей навчання).

Поточний контроль під час практики здійснюється з двох сторін: з боку навчального закладу та з боку організації, де студент проходить практику. Як правило, оцінюється відвідування, дисциплінованість, ініціативність, старанність, безконфліктність практикантів.

Підсумкова атестація. Відповідно до загальних вимог студент за наслідками практики одержує оцінку, яка повинна бути внесена в його залікову книжку.

Загальна оцінка за практику виводиться на основі ряду оцінок, виставлених за різні види роботи:

- виконання студентом програми практики та якість зданої звітної документації;
- оцінка-відгук групового керівника від бази практики (закладу загальної середньої освіти);
- оцінка-відгук керівника практики від закладу вищої освіти;
- презентація студентом практичної та методичної роботи під час підсумкової конференції.

Загальна оцінка є середнім балом цих чотирьох оцінок. За відсутність студента на практиці без поважних причин, а також невчасне складання та здачу документації оцінка з практики знижується. Таким чином, процедура атестації студентів - це процес, що протікає на різних рівнях (ЗВО, базової установи) і здійснюваний різними людьми (груповим керівником і викладачем-методистом).

Критерії якісної оцінки діяльності студентів в період проходження практики

Оцінка «**відмінно**» ставиться, якщо:

- 1.Завдання практики виконані в повному обсязі з використанням творчого підходу.
- 2.Практична робота проводилась на високому методичному рівні. Студент-практикант був ініціатором втілення у педагогічне середовище бази практики власно розроблених проектів, зробив вагомий внесок у підвищенні педагогічної ефективності.
- 3.Студент показав високі результати у здійсненні виховної діяльності під час практики та проведенні профорієнтаційної роботи.
- 4.Звітна документація, після закінчення практики представлена в повному обсязі у встановлений термін, оформлена на високому рівні, містить цінні власні методичні напрацювання, що можуть бути використані майбутніми педагогами з природничих наук (біології, фізики, хімії).
- 5.У ході підсумкової співбесіди студент демонструє вільне володіння фаховими знаннями та вміннями, що були ним застосовані в процесі практики. Ґрунтовно й аргументовано здійснює самоаналіз навчально-професійної діяльності, визначає шляхи оптимізації організації освітнього процесу з природничих наук та інтегрованого курсу (біології, фізики, хімії) в закладах загальної середньої освіти.
- 6.Заклад загальної середньої освіти рекомендує оцінити результати практики на «відмінно». Студент має подяку від керівника бази практики за співпрацю.

Оцінка «**добре**» ставиться, якщо:

- 1.Завдання практики виконані повністю.
- 2.Вся звітна документація представлена в повному обсязі:
  - плани-конспекти проведених уроків з біології, фізики, хімії, інтегрованого курсу природничих наук та сценарій виховного заходу;
  - характеристики на студента, який проходив практику (завірені печатками відповідних установ) містять високі оцінки діяльності студента-практиканта;

- звіт про результати проходження виробничої (педагогічної) практики в закладах загальної середньої освіти складено згідно вимог;
- щоденник практики, в оформленні якого наявні поодинокі огріхи;
- методичні доробки студента (додатки): перелік нормативно-правових документів відповідних закладів освіти; конспекти проведених заходів; аналіз проведених заходів іншими практикантами тощо;
- результати проведеної виховної та профорієнтаційної роботи.

3.Документація оформлена згідно до вимог, що представлені у програмі виробничої (педагогічної) практики в закладах загальної середньої освіти.

4.Звітна документація представлена у встановлений термін (після закінчення практики).

5.У ході підсумкової співбесіди студент може аргументувати добір методів та технологій організації освітнього процесу з природничих наук (біології, фізики, хімії) та інтегрованого курсу природничих наук в закладах загальної середньої освіти, що були застосовані ним в процесі практики.

Оцінка «**задовільно**» ставиться, якщо:

1.Робота студента носила суто виконавчий характер, має значні зауваження від фахівця установи.

2.У представленій документації відсутні окремі звітні методичні матеріали.

3.Документація оформлена недбало; в ній безсистемно висвітлено діяльність практиканта.

4.Матеріали представлено несвоєчасно.

5.Студент не може аргументувати добір методів та технологій організації освітнього процесу з природничих наук (біології, фізики, хімії), що були ним застосовані в процесі виробничої (педагогічної) практики в закладах загальної середньої освіти.

Оцінка «**незадовільно**» ставиться, якщо:

1.Студент не виконав більшу половину програми практики.

2.Відсутня звітна документація.

Робота студента під час практики характеризується оцінкою незадовільно.

8.ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ЗАХИСТУ ЗВІТІВ ПРАКТИКИ

Підведення підсумків практики:

- студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання груповому керівнику педагогічної практики після закінчення терміну практики;
- загальна форма звітності за практику - це подання письмового звіту, який підписаний безпосередньо керівником від бази практики з оцінкою діяльності під час практики;
- письмовий звіт разом з іншими документами (щоденник, характеристика на студента-практиканта, затверджена печаткою закладу загальної середньої освіти та ін.), подається на перевірку керівнику практики від кафедри;
- звіт має містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, мати розділи з питання охорони праці, висновки і пропозиції;

- захист результатів практики відбувається при комісії у присутності керівника практики, викладачів фахових методик.

Комісія приймає залік у студентів на базах практики в останні дні її проходження або у закладі вищої освіти протягом 10 днів після завершення практики. Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку студента за підписами членів комісії;

- підсумкова конференція проводиться після закінчення практики;
- підсумки кожного виду практики обговорюються на засіданнях відповідних кафедр, а загальні підсумки практики підводяться на вчених радах факультетів;
- після закінчення педагогічної практики студенти повинні здати керівнику педагогічної практики факультету відповідну документацію.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна

1. Бех Т. Д. Проблема методів виховання у сучасній школі. Т. Д. Бех // Педагогіка і психологія. - 1996. - № 4. - С. 136-140.

2. Шут М.І., Мартинюк М.Т., Благодаренко Л.Ю. Фізика (рівень стандарту, за навчальною програмою авторського колективу під керівництвом Ляшенка О.І.): підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти / М.І. Шут, М.Т. Мартинюк, Л.Ю. Благодаренко – К.; Ірпінь: ТОВ «Видавництво «Перун», 2018. – 276 с.: іл.

3. Гончаренко С.У. Методика навчання фізики в середній школі: Молекулярна фізика / Семен Устимович Гончаренко. – К.: Рад. школа, 1988. – 277 с.

4. Гончаренко С.У. Методика навчання фізики в середній школі: Механіка / Семен Устимович Гончаренко. – К.: Рад. школа, 1984. – 287 с.

5. Кабинет фізики середньої школи / [А.Г.Восканян, Е.С.Грейдина, Б.С.Зворыкин и др.]; под ред. А.А.Покровського. – М.: Просвещение, 1982. – 159 с. – (Б-ка учителя фізики).

6. Виноградова Т.В. Книга класного керівника / Т.В.Виноградова. – Харків: Вид. група «Основа», 2006. – 128 с.

7. Гребенькова А.О. Довідник класного керівника: 1-4 класи / А.О. Гребенькова. – Харків: Веста: Вид. «Ранок», 2006. – 192 с.

8. Дрозденко К.С. Психолого-педагогічна характеристика особистості учня / К.С. Дрозденко // Позакласний час. – 1999.- №19-20.- С. 3-14.

9. Фізика (рівень стандарту, за навчальною програмою авторського колективу під керівництвом Локтева В.М.) : підруч. Для 11 кл. закл. Заг. серед. освіти / [Бар'яхтар В.Г., Довгий С.О., Божинова Ф.Я., Кірюхіна О.О.]; за ред. Бар'яхтара В.Г., Довгого С.О. – Харків : Вид – во «Ранок», 2019. – 272 с. : іл., фот.

10. Соловей М.І. Педагогічна практика студентів у загальноосвітніх навчальних закладах (освітньо-кваліфікаційні рівні «бакалавр», «спеціаліст»): начальний посібник / Уклад.: Соловей М.І., Ніколаєва С.Ю., Спіцин Є.С., Кудіна В.В., Бражник Н.О., Демчук В.С. – К.: Ленвіт, 2010. – 133 с.

Додаткова

1. Закон України “Про освіту”. - К.: 1996. 11. Мороз І.В. Педагогічна практика студентів у загальноосвітніх навчальних закладах: навч. посібник / І.В. Мороз, О.Г. Ярошенко. – К., 2003. – 90 с.

2. Красноштан І.В. Фізіологія рослин: навчально-методичний посібник для студентів природничо-географічних факультетів педагогічних вузів. Умань: ФОП Жовтий О.О., 2019. - 133 с.

3. Красноштан І.В. Основи наукових досліджень в біології: навчально-методичний посібник для студ. природ.-географ. ф-тів пед. закл. вищої освіти / МОН України, Уманський державний пед. у-тет імені Павла Тичини, К-дра біології та методики її навч.; уклад.: Красноштан І. В., Поліщук Т. В., Берчак В. С. Умань: Вінниця, 2020.174 с. (Рекомендований Вченою радою Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини протокол №10 від 26.02.2019 р.).

4. Гершенсон Е.М., Малова Н.Н. Лабораторный практикум по общей физике. –М.: Просвещение,– 1985. –353 с.

5. Волков О.Ф., Лумпієва Т.П. Лабораторний практикум з фізики . Навчальний посібник для студентів інженерно-технічних спеціальностей вищих навчальних закладів. – Донецьк: ДонНТУ, 2011. – 389 с.

6. Буров В.А. Демонстрационный эксперимент по физике в средней школе / Буров В.А.. – М.: Просвещение, 1978. – Ч.1. – 380 с.

7. Буров В.А. Демонстрационный эксперимент по физике в средней школе / Буров В.А.. – М. : Просвещение, 1979. – Ч.2. – 420 с.

8. Сиротюк В.Д. Фізика: підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл.: (рівень стандарту) / В.Д. Сиротюк, В.І. Баштовий. – Харків: Сидіа, 2011. – 304 с.

9. Шут М.І., Мартинюк М.Т., Благодаренко Л.Ю. Фізика: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. / М.І. Шут, М.Т. Мартинюк, Л.Ю. Благодаренко – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2017. – 224 с.: іл.

10. Корнілов М. Ю. Термінологічний посібник з хімії / М. Ю. Корнілов, О. І. Білодід, О. А Голуб. – К.:ІЗМН, 2003.– с.118.

11. Кириченко В. І. Загальна хімія / В. І. Кириченко. - К: Вища шк., 2005. – 639с.

12. Корчинський Г. А. Хімія / Г. А. Корчинський. – Вінниця: Поділля 2000, 2002.– 528с

13. Родіонов В. М. Хімія / В. М. Родіонов, О. Г. Юрченко – К. :Каравелла, 2008 р. – 276 с.

14. Луцевич Д. Д. Конспект-довідник з хімії / Д. Д. Луцевич, О. В. Березан. – К. Вища шк.,1997. – 240с.

Інформаційні джерела

1. Положення про порядок проведення практичної підготовки здобувачів вищої освіти ІДГУ. 2018. URL-адреса: <http://idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/06/polozhennja-praktyka.pdf>

2. Практична підготовка та працевлаштування. Сайт ІДГУ. URL-адреса: <http://idgu.edu.ua/practice>.

3. Методичні рекомендації до викладання природничих наук у 2020-21 навчальному році. <https://www.schoolife.org.ua/metodychni-rekomendatsiyi-pro-vykladannya-integrovanogo-kursu-prirodnychi-nauky-u-2020-2021-navchalnomu-rotsi/>

4. Методичні рекомендації викладання природничих дисциплін у 2021 - 2022 навчальному році. <https://vseosvita.ua/library/metodicni-rekomendacii-vikladanna-prirodnich-disciplin-u-2021-2022-navchalnomu-roci-495894.html>